

FONIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Erkki Vilkman

Foniatrian poliklinikka, Haartmaninkatu 4 E, PL 220, 00029 HUS,
Puh. (09) 471 73017, Erkki.Vilkman@oulu.fi

Tavoitteet

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelma antaa valmiudet toimia foniatrian erikoislääkärin tehtävissä siten, että alalle erikoistunut

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyä, diagnostiikkaa, hoidon ja lääkinällisen kuntoutuksen
- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat kommunikaatiomenetelmät
- hallitsee instrumentaalisen foniatrian diagnostiikkaa
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Foniatrialla on yhteinen koulutusrunko korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalan kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologisiin tutkimus- ja kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin.

Runkokoulutukseen sisältyvä perehtyminen audiologiaan (palvelu 6 kk) edellyttää pääosin työskentelyä yliopistosairaalassa. Sen sijaan palvelu korva-, nenä- ja kurkkutautien alalla (palvelu 6 kk) voidaan kokonaan tai osittain suorittaa keskussairaalassa. Samoin edellytettävät runkokoulutukseen sisältyvä koulutus (yhteensä 3 kk) palvelua jollakin tai joillakin seuraavista erikoisaloista: allergologia/ihotaudit tai keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria ja plastiikkakirurgia) voidaan suorittaa keskussairaalassa. Tämän lisäksi koulutuksena voidaan hyväksyä työskenteleminen fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastaavassa laitoksessa (enintään 6 kk).

Eriytyvä koulutus (3 v)

Foniatrian erikoistumisvirkoja on vain yliopistosairaloissa. Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja erikoistuvan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. yllä) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60 tuntia)

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja -terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- geriatrinen foniatria
- instrumentaalinen foniatrien diagnostiikka
- korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet
- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja.

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikalta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät tapaamisista ohjaajien kanssa, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kuuluva hallinnollinen koulutus. Koulutukseen kuuluvat myös kirjallisen esityksen opetus, harjoitus ja hyväksytty suoritus.

Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisaloille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä vähintään kaksi erikoisalakohdaista lähiopetuspäivää (tai 4 iltapäivää) (yht. 10 op), itsenäisten kehittämistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittämistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--	-------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja <http://blogs.helsinki.fi/lahijohajakoulutus>.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva vastaa yhdessä kouluttajan kanssa siitä, että hän on kliinisessä työssä:

- tutustunut kaikkiin eri häiriöryhmiin
- oppinut käyttämään foniatrian alan tutkimuslaitteita ja -menetelmiä
- perehtynyt eri hoito- ja kuntoutusmuotoihin ja niiden vaikuttavuuteen
- oppinut menetelmät foniatrian alan uuden tiedon etsimiseen ja hallintaan

Vastuuhenkilön tulee seurata erikoistuvan koulutuksen etenemistä ja koulutuksen sisällön kehittämistä yhdessä erikoistuvan ja kouluttajien kanssa. Etenemistä seurataan lokikirjan avulla.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Law, Parkinson & Tamhne: Communication difficulties in childhood (Radcliffe Medical Press)
2. Iivonen, Lieko, Korpilahti: Lapsen normaali ja poikkeava kielen kehitys (Suomalaisen kirjallisuuden seura)
3. Launonen, Korpijaakko-Huuhka: Kommunikaation häiriöt (Palmenia-kustannus)
4. Sillanpää, Herrgård, Iivanainen, Koivikko, Rantala: Lastenneurologia (Duodecim)
5. Guitar B: Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment (soveltuvien osien)

(Lippincott Williams & Wilkins)

6. Baken R.J.: Clinical measurement of voice (Taylor & Francis)

7. Sataloff R.T.: Professional voice. The science and art of clinical care (Raven Press)

tai

Rubin JS, Sataloff RT, Korovin GS. Diagnosis and treatment of voice disorders (Thomson)

8. Salmivalli A., Jauhainen T., Kärjä J. & Raivio M.: Kuulontutkimus ja kuntoutus (Instrumentarium)

9. Lonka, Korpijaakko-Huuhka: Kuulon ja kielen kuntoutus (Palmenia-kustannus)

10. Hukki J., Kalland M., Haapanen M.-L. & Heliövaara A.: Avoin hymy. Halkiolapsen hoito vauvasta aikuisikään (Edita)

11. Darley F.L., Aronson A.E. & Brown J.R.: Motor speech disorders (Saunders)

tai

Maasen, Peters, van Lieshout, Hulstijn: Speech motor control in normal and disordered speech (Oxford Univ Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet soveltuvin osin)

1. Developmental Medicine and Child Neurology

2. Journal of Child Psychology and Psychiatry

3. Journal of Voice

4. Folia Phoniatica & Locopaedica

5. Logopedics, Phoniatrics and Vocology

6. Dysphagia

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2007-9

FONIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Erkki Vilkman

Foniatrian poliklinikka, Haartmaninkatu 4 E, PL 220, 00029 HUS,

Puh. (09) 471 73017, Erkki.Vilkman@oulu.fi

Tavoitteet

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelma antaa valmiudet toimia foniatrian erikoislääkärin tehtävissä siten, että alalle erikoistunut

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen

- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä

hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat

kommunikaatiomenetelmät

- hallitsee instrumentaalisen foniatriksen diagnostiikan

- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa

- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun

- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta

- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Foniatrialla on yhteinen koulusrunko korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalan kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien

tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologiaan tutkimus- ja

kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin.

Runkokoulutukseen sisältyvä perehtyminen audiologiaan (palvelu 6 kk) edellyttää pääosin työskentelyä yliopistosairaalassa. Sen sijaan palvelu korva-, nenä- ja kurkkutautien alalla (palvelu 6 kk) voidaan

kokonaan tai osittain suorittaa keskussairaalassa. Samoin edellytettävät runkokoulutukseen sisältyvä koulutus (yhteensä 3 kk) palvelua jollakin tai joillakin seuraavista erikoisaloista: allergologia/ihtautidit tai keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria ja plastiikkakirurgia) voidaan suorittaa keskussairaalassa. Tämän lisäksi koulutuksena voidaan hyväksyä työskenteleminen fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastaavassa laitoksessa (enintään 6 kk).

Eriytyvä koulutus (3 v)

Foniatrian erikoistumisvirkoja on vain yliopistosairaaoloissa. Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja erikoistuvan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. yllä) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja -terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- geriatrinen foniatria
- instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
- korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet
- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva vastaa yhdessä kouluttajan kanssa siitä, että hän on kliinisessä työssä:

- tutustunut kaikkiin eri häiriöryhmiin
- oppinut käyttämään foniatrian alan tutkimuslaitteita ja -menetelmiä
- perehtynyt eri hoito- ja kuntoutusmuotoihin ja niiden vaikuttavuuteen
- oppinut menetelmät foniatrian alan uuden tiedon etsimiseen ja hallintaan

Vastuuhenkilön tulee seurata erikoistuvan koulutuksen etenemistä ja koulutuksen sisällön kehittämistä yhdessä erikoistuvan ja kouluttajien kanssa. Etenemistä seurataan lokikirjan avulla.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Law, Parkinson & Tamhne: Communication difficulties in childhood (Radcliffe Medical Press)
2. Iivonen, Lieko, Korpilahti: Lapsen normaali ja poikkeava kielen kehitys (Suomalaisen kirjallisuuden seura)
3. Launonen, Korpijaako-Huuhka: Kommunikoinnin häiriöt (Palmenia-kustannus)
4. Sillanpää, Herrgård, Iivanainen, Koivikko, Rantala: Lastenneurologia (Duodecim)
5. Guitar B: Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment (soveltuvin osin)

(Lippincott Williams & Wilkins)

6. Baken R.J.: Clinical measurement of voice (Taylor & Francis)

7. Sataloff R.T.: Professional voice. The science and art of clinical care (Raven Press)

tai

Rubin JS, Sataloff RT, Korovin GS. Diagnosis and treatment of voice disorders (Thomson)

8. Salmivalli A., Jauhiainen T., Kärjä J. & Raivio M.: Kuulontutkimus ja kuntoutus

(Instrumentarium)

9. Lonka, Korpijaakko-Huuhka: Kuulon ja kielen kuntoutus (Palmenia-kustannus)

10. Hukki J., Kalland M., Haapanen M.-L. & Heliövaara A.: Avoin hymy. Halkiolapsen hoito

vauvasta aikuisikään (Edita)

11. Darley F.L., Aronson A.E. & Brown J.R.: Motor speech disorders (Saunders)

tai

Maasen, Peters, van Lieshout, Hulstijn: Speech motor control in normal and disordered speech (Oxford Univ Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet soveltuvin osin)

1. Developmental Medicine and Child Neurology

2. Journal of Child Psychology and Psychiatry

3. Journal of Voice

4. Folia Phoniatica & Locopaedica

5. Logopedics, Phoniatrics and Vocology

6. Dysphagia

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2005-7

FONIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Erkki Vilkman

Foniatrian poliklinikka, Haartmaninkatu 4 E, PL 220, 00029 HUS,

Puh. (09) 471 73017, Erkki.Vilkman@oulu.fi

Tavoitteet

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelma antaa valmiudet toimia foniatrian erikoislääkärin tehtävissä siten, että alalle erikoistunut

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen

- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä

hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat

kommunikaatiomenetelmät

- hallitsee instrumentaalisen foniatriksen diagnostiikan

- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa

- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun

- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta

- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Foniatrialla on yhteinen koulusrunko korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalan kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien

tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologisiin tutkimus- ja

kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin.

Runkokoulutukseen sisältyvä perehtyminen audiologiaan (palvelu 6 kk) edellyttää pääosin työskentelyä

yliopistosairaalassa. Sen sijaan palvelu korva-, nenä- ja kurkkutautien alalla (palvelu 6 kk) voidaan kokonaan tai osittain suorittaa keskussairaalassa. Samoin edellytettävät runkokoulutukseen sisältyvä koulutus (yhteensä 3 kk) palvelua jollakin tai joillakin seuraavista erikoisaloista: allergologia/ihtaudit tai keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria ja plastiikkakirurgia) voidaan suorittaa keskussairaalassa. Tämän lisäksi koulutuksena voidaan hyväksyä työskenteleminen fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastaavassa laitoksessa (enintään 6 kk).

Eriytyvä koulutus (3 v)

Foniatrian erikoistumisvirkoja on vain yliopistosairaaloissa. Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja erikoistuvan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. yllä) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja -terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- geriatrinen foniatria
- instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
- korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet
- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva vastaa yhdessä kouluttajan kanssa siitä, että hän on kliinisessä työssä:

- tutustunut kaikkiin eri häiriöryhmiin
- oppinut käyttämään foniatrian alan tutkimuslaitteita ja -menetelmiä
- perehtynyt eri hoito- ja kuntoutusmuotoihin ja niiden vaikuttavuuteen
- oppinut menetelmät foniatrian alan uuden tiedon etsimiseen ja hallintaan

Vastuuhenkilön tulee seurata erikoistuvan koulutuksen etenemistä ja koulutuksen sisällön kehittämistä yhdessä erikoistuvan ja kouluttajien kanssa. Etenemistä seurataan lokikirjan avulla.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Law, Parkinson & Tamhne: Communication Difficulties in Childhood (Radcliffe Medical Press)
2. Iivonen, Lieko, Korpilahti: Lapsen normaali ja poikkeava kielen kehitys (Suomalaisen kirjallisuuden seura)
3. Launonen, Korpijaako-Huuhka: Kommunikoinnin häiriöt (Palmenia-kustannus)
4. Sillanpää, Herrgård, Iivanainen, Koivikko, Rantala: Lastenneurologia (Duodecim)

5. Guitar B: Stuttering: An Integrated Approach to Its Nature and Treatment. soveltuvin osin (Lippincott Williams & Wilkins)
6. Baken R.J.: Clinical measurement of voice (Taylor & Francis)
7. Sataloff R.T.: Professional voice. The science and art of clinical care (Raven Press)
tai
Rubin JS, Sataloff RT, Korovin GS. Diagnosis and treatment of voice disorders (Thomson)
8. Salmivalli A., Jauhiainen T., Kärjä J. & Raivio M.: Kuulontutkimus ja kuntoutus (Instrumentarium)
9. Lonka, Korpijaako-Huuhka: Kuulon ja kielen kuntoutus (Palmenia-kustannus)
10. Hukki J., Kalland M., Haapanen M.-L. & Heliövaara A.: Avoin hymy. Halkiolapsen hoito vauvasta aikuisikään (Edita)
11. Darley F.L., Aronson A.E. & Brown J.R.: Motor speech disorders (Saunders)
tai
Maasen, Peters, van Lieshout, Hulstijn: Speech Motor Control in Normal and Disordered Speech (Oxford Univ Press)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet soveltuvin osin)

1. Developmental Medicine and Child Neurology
2. Journal of Child Psychology and Psychiatry
3. Journal of Voice
4. Folia Phoniatica & Locopaedica
5. Logopedics, Phoniatrics and Vocology
6. Dysphagia

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2003-5

FONIATRIA

Vastuhenkilö: Prof. Erkki Vilkman

Foniatrian poliklinikka, Haartmaninkatu 4 E, PL 220, 00029 HUS,
Puh. 471 73017, Erkki.Vilkman@oulu.fi

Tavoitteet

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelma antaa valmiudet toimia foniatrian erikoislääkärin tehtävissä siten, että alalle erikoistunut

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat kommunikaatiomenetelmät
- hallitsee instrumentaalisen foniatrisen diagnostiikan
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Foniatrialla on yhteinen koulutusrunko korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalan kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologiisiin tutkimus- ja kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin.

Runkokoulutukseen sisältyvä perehtyminen audiologiaan (palvelu 6 kk) edellyttää pääosin työskentelyä yliopistosairaalassa. Sen sijaan palvelu korva-, nenä- ja kurkkutautien alalla (palvelu 6 kk) voidaan kokonaan tai osittain suorittaa keskussairaalassa. Samoin edellytettävät runkokoulutukseen sisältyvä koulutus (yhteensä 3 kk) palvelua jollakin tai joillakin seuraavista erikoisaloista: allergologia/ihotaudit tai keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria ja plastiikkakirurgia) voidaan suorittaa keskussairaalassa. Tämän lisäksi koulutuksena voidaan hyväksyä työskenteleminen fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastaavassa laitoksessa (enintään 6 kk).

Eriytyvä koulutus (3 v)

Foniatrian erikoistumisvirkoja on vain yliopistosairaaloissa. Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja erikoistuvan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. yllä) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat:

ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja -terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- geriatrinen foniatria
- instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
- korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet

- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva vastaa yhdessä kouluttajan kanssa siitä, että hän on kliinisessä työssä:

- tutustunut kaikkiin eri häiriöryhmiin
- oppinut käyttämään foniatrian alan tutkimuslaitteita ja -menetelmiä
- perehtynyt eri hoito- ja kuntoutusmuotoihin ja niiden vaikuttavuuteen
- oppinut menetelmät foniatrian alan uuden tiedon etsimiseen ja hallintaan

Vastuuhenkilön tulee seurata erikoistuvan koulutuksen etenemistä ja koulutuksen sisällön kehittämistä yhdessä erikoistuvan ja kouluttajien kanssa. Etenemistä seurataan lokikirjan avulla.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert M.L., Goodglass H., Rubens A.B. & Alexander M.P.: Clinical aspects of dysphasia (Springer Verlag)
2. Curlee R.F. & Perkins W.H. (Eds.): Nature and treatment of stuttering. New directions (Taylor & Francis)
3. Baken R.J.: Clinical measurements of speech and voice (Taylor & Francis)
4. Darley F.L., Aronson A.E. & Brown J.R.: Motor speech disorders (Saunders)
5. Sataloff R.T.: Professional voice. The science and art of clinical care (Raven Press)
6. Lass N.J., McReynolds L.V., Northern J.L. & Yoder D.E.(Eds.): Speech, language and hearing. Vol. I-III (Saunders)
7. Paparella M.M. & Shumrick D.A.: Otolaryngology, Vol. 3: Diseases of the larynx (Saunders)
8. Salmivalli A., Jauhiainen T., Kärjä J. & Raivio M.: Kuulontutkimus ja kuntoutus (Instrumentarium)
9. Jauhiainen T.: Kuulo ja viestintä (Yliopistopaino)
10. Hukki J., Kalland M., Haapanen M.-L. & Heliövaara A.: Avoin hymy. Halkiolapsen hoito vauvasta aikuisikään (Edita)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Folia Phoniatica & Locopaedica
2. Journal of Speech, Language and Hearing Research
3. Journal of Voice
4. Logopedics, Phoniatrics and Vocology

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

FONIATRIAN KOULUTUSOHJELMA

Vastuhenkilö: Prof. Erkki Vilkman

Foniatrian poliklinikka, Haartmaninkatu 4 E, PL 220, 00029 HUS

Puh. 471 73017, Erkki.Vilkman@oulu.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Foniatrian koulutusohjelman pituus on 5 vuotta. Siihen sisältyy terveyskeskuspalvelua 6 kuukautta, 1 vuotta 6 kuukautta runkokoulutusta ja 3 vuotta eriytyvää koulutusta.

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Tavoitteet

Foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelma antaa valmiudet toimia foniatrian erikoislääkärin tehtävissä siten, että alalle erikoistunut

- hallitsee oman alansa sairauksien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat kommunikaatiomenetelmät
- hallitsee instrumentaalisen foniatrisen diagnostiikan
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (1 v 6 kk)

Foniatrilla on yhteinen koulutusrunko korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalan kanssa. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää foniatriaan erikoistuva korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimusmenetelmiin ja yleisimpiin hoitotoimenpiteisiin sekä audiologiaan tutkimus- ja kuntoutusmenetelmiin ja -järjestelyihin.

Runkokoulutukseen sisältyvä perehtyminen audiologiaan (palvelu 6 kk) edellyttää pääosin työskentelyä yliopistosairaalassa. Sen sijaan palvelu korva-, nenä- ja kurkkutautien alalla (palvelu 6 kk) voidaan kokonaan tai osittain suorittaa keskussairaalassa. Samoin edellytettävät runkokoulutukseen sisältyvä koulutus (yhteensä 6 kk) palvelua jollakin tai joillakin seuraavista erikoisaloista: allergologia/ihotaudit tai keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria ja plastiikkakirurgia) voidaan suorittaa

keskussairaalassa. Tämän lisäksi koulutuksena voidaan hyväksyä työskenteleminen fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai vastaavassa **laitoksessa (enintään 6 kk)**.

Eriytyvä koulutus (3 v)

Foniatrian erikoistumisvirkoja on vain yliopistosairaaloissa. Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja erikoistuvan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena (ks. yllä) perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

HYKS:n kouluttajat:

prof. Erkki Vilkman (HYKS/OY), dos. Marja-Leena Haapanen, fon. erikoislääk. Eija-Riitta Lauri, fon. erikoislääk. Seija-Leena Rantala (Lasten ja nuorten sairaala), dos. Tapani Jauhiainen

Koulutussairaalat: ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä (yhteensä vähintään 80 tuntia):

puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja -terapia
kuulontutkimus ja kuntoutus
kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
puheen rytmin häiriöt
psykogeeniset kommunikaation häiriöt
neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
geneettiset sairaudet foniatriassa
geriatrinen foniatria
instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
fonetiikan ja lingvistiikan perusteet
(neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Erikoistuva voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva vastaa yhdessä kouluttajan kanssa siitä, että hän on kliinisessä työssä:

- tutustunut kaikkiin eri häiriöryhmiin
- oppinut käyttämään foniatrian alan tutkimuslaitteita ja -menetelmiä
- perehtynyt eri hoito- ja kuntoutusmuotoihin ja niiden vaikuttavuuteen
- oppinut menetelmät foniatrian alan uuden tiedon etsimiseen ja hallintaan

Vastuuhenkilön tulee seurata erikoistuvan koulutuksen etenemistä ja koulutuksen sisällön kehittämistä yhdessä erikoistuvan ja kouluttajien kanssa. Etenemistä seurataan lokikirjan avulla.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert M.L., Goodglass H., Rubens A.B. & Alexander M.P.: Clinical aspects of dysphasia (Springer Verlag)
2. Curlee R.F. & Perkins W.H. (Eds.): Nature and treatment of stuttering. New directions (Taylor & Francis)
3. Baken R.J.: Clinical measurements of speech and voice (Taylor & Francis)
4. Darley F.L., Aronson A.E. & Brown J.R.: Motor speech disorders (Saunders)
5. Sataloff R.T.: Professional voice. The science and art of clinical care (Raven Press)
6. Lass N.J., McReynolds L.V., Northern J.L. & Yoder D.E.(Eds.): Speech, language and hearing. Vol. I-III (Saunders)
7. Paparella M.M. & Shumrick D.A.: Otolaryngology, Vol 3: Diseases of the larynx (Saunders)
8. Salmivalli A., Jauhiainen T., Kärjä J. & Raivio M.: Kuulontutkimus ja kuntoutus (Instrumentarium)
9. Jauhiainen T.: Kuulo ja viestintä (Yliopistopaino)
10. Hukki J., Kalland M., Haapanen M.-L. & Heliövaara A.: Avoin hymy. Halkiolapsen hoito vauvasta aikuisikään (Edita)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Folia Phoniatica & Locopaedica
2. Journal of Speech, Language and Hearing Research
3. Journal of Voice
4. Logopedics, Phoniatrics and Vocology

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin